

آسیب به عنوان «بین المللی»

مخاطبان کودک و نوجوان سینمای ایران هرسال منتظر چنین روزهایی هستند تا بخشی از شور و نشاط و انرژی خود را در جشنواره فیلم‌های کودکان و نوجوانان تخلیه کنند و به تماشای آثار مرتبط با سن، حال، نیاز و سلیقه خود بنشینند. میزبانی شهر زیبا و تاریخی اصفهان هم این جشن و گردهمایی را دلپذیرتر می‌کند. جشنواره فیلم‌های کودکان و نوجوانان سال هاست باعث شکل‌گیری این رسم و سنت نیکو شده و به یکی از نیازهای اساسی کودکان و نوجوانان این سرزمین درزمینه سینما پاسخ می‌دهد اما اگر هیاهو و رزق و برق این ضیافت شیرین را کنار بزنیم و بخوایم فنی‌تر و تحلیلی‌تر به ماجرا نگاه کنیم، چندان خبرهای خوشی نداریم، از افت کیفی جشنواره نسبت به گذشته که حتی مرور اجمالی آن نشان می‌دهد از چه فیلم‌ها و فیلمسازان بزرگ و نام آشنایی به وضعیت گمنامی اکنون رسیده‌ام تا وجود بخشی بی‌ثمر و رف تخلیفی بین‌الملل در این رویداد. باز هم در این زمینه می‌توان به گذشته و سال‌های دور ارجاع داد و با مرور فیلم‌ها و اسامی شاخص مهمانان و داوران غبطه خورد. در فراخوان منتشر شده و پنجمین جشنواره فیلم‌های کودکان و نوجوانان، از عنوان بین‌المللی استفاده شده اما در خود بندهای جشنواره به صراحت و با جزئیات از فیلم‌های مرتبط در این زمینه سخنی به میان نیامده و فقط در بخش ب (جنبی) (جشنواره جشنواره‌ها) ۲ (مرور آثار برجسته ایرانی یا خارجی) اشاره‌ای کلی شده است.

اوضاع در کاتالوگ (فیلم‌شناخت) جشنواره کمی بهتر است و می‌توان رد و نشانی از فیلم‌های بخش بین‌الملل یافت، از شناسنامه اعضای ستاد در بخش بین‌الملل که به سمت‌هایی چون مسئول تأمین فیلم‌های خارجی، پشتیبانی بین‌الملل، مترجم کارگاه‌های آموزشی بین‌الملل، مسئول داوران کودک و نوجوان بین‌الملل، مترجم عربی نشریه روزانه، مسئول داوران بخش فیلم‌های بلند و کوتاه بین‌الملل، مسئول تأمین مواد تبلیغاتی فیلم‌های خارجی و داوران سیغرف تا دیدن اسامی چند فیلم و داور خارجی.

اما همه این هیاهو، کم و بیش فقط روی کاغذ به چشم می‌خورد و در عمل و در اجرا و در زمان برگزاری، نشان‌چندانی از جهانی و بین‌المللی بودن آن نیست، چه در سالن‌های نمایش فیلم، چه در سایت جشنواره (که در روز دوم یک خبر پیرامون بخش بین‌الملل منتشر کرد)، چه در اخبار و نشریه روزانه، چه در جدول نمایش فیلم و اگر هم چیزی به سستی باشد و یافت شود، قابل‌عرض نیست و هیچ وزن و اعتباری ندارد. یعنی جشنواره‌ای با قدمت ۲۵ ساله با اعتبار بین‌المللی، هیچ طرح و برنامه‌ریزی و نقشه راهی برای جهانی شدن ندارد و همه اظهارات مدیریتی و رسانه‌ای آن در این خصوص، هیاهوی بسیار برای هیچ به نظر می‌رسد، بماند که در بخش ملی و داخلی هم اوضاع این جشنواره چندان رویه‌راه و مساعد نیست، جشنواره هنوز جدول اجرایی ندارد و روز به روز فیلم‌های جشنواره اعلام و پخش می‌شوند.

بنیاد سینمایی فارابی به عنوان بازوی اجرایی سازمان سینمایی در امور بین‌الملل که در این چند وقت اخیر در میدان جهانی و جشنواره‌های معتبر عرصه را به رقبا واگذار کرده است، حالا به عنوان متولی جشنواره فیلم‌های کودکان و نوجوانان هم به خوبی عمل نکرده و در رعایت بدیهیات و برگزاری یک جشنواره تراز جهانی در حوزه کودک و نوجوان هم عملکرد ناموفقی دارد.

سی و پنجمین دوره برگزاری هرجشنواره‌ای با عنوان بین‌المللی باید نشان از رشد و تثبیت جایگاه آن داشته باشد و باید به جز موفقیت و تأثیرگذاری داخلی در سطح منطقه‌ای و جهانی هم از اعتبار برخوردار باشد. آیا جز مدیران جشنواره فیلم‌های کودکان و نوجوانان و فارابی، شخص دیگری موانع حصول نتایج و دستاوردهای مثبت در این دو بخش است؟

دارم اجتماعی«فرشته» محصول مشترک ایران و بنگلادش به کارگردانی و تهیه‌کنندگی مرتضی آتش زمزم برای حضور در بخش رقابتی پنجاه و چهارمین دوره جشنواره جهانی فیلم بلند گوا پذیرفته شده است. این رویداد رتبه الف که با نام جشنواره بین‌المللی فیلم هند (IFFI) هر ساله اواخر ماه نوامبر (اواخر آبان) در شهر ساحلی گوا برپا می‌شود، یکی از مهم‌ترین جشنواره‌های فیلم در قاره آسیاست. فرشته همچنین به عنوان

فرشته

در جشنواره «گوا» هند

فیلم افتتاحیه بیست و دومین دوره جشنواره بین‌المللی داکا در سال ۲۰۲۴ انتخاب شد. جشنواره بین‌المللی فیلم داکا، یکی از معتبرترین رویدادهای سینمایی جنوب آسیاست که از سال ۱۹۹۲ میلادی در اواسط ژانویه هر سال در شهر داکا، پایتخت بنگلادش برگزار می‌شود. به همین مناسبت سازندگان از پوستر رسمی فیلم با طراحی بهزاد خورشیدی رونمایی کردند. فیلم سینمایی فرشته با سرمایه بخش خصوصی و به صورت

مستقل، سال گذشته با حضور ستاره‌سینمای بنگلادش، جایا احسن و دیگر بازیگران این کشور از جمله شمون فاروق، ریکیتا ناندینی، شهیدالزمان سلیم، شاهد علی، شاهین میردها و جان پل سرمادیراس و بازیگر کودک شانی در شهرهای داکا و قاضی پور، مقابل دوربین بایرام فضلی رفت و زمان ساخت، مورد توجه مطبوعات بنگلادش قرار گرفت. این فیلم از بهار امسال آماده اکران شده است./ جام جم

گفت‌وگو با کارگردان «سفر به تاریکی» حاضر در جشنواره فیلم کودکان و نوجوانان

احیای بازار کار، ضرورت انیمیشن ایران

نسبت به پویانمایی هنری بود و انگار چیز اضافه‌ای است. درواقع، همه به این درک رسیدند که می‌توانیم به پویانمایی به‌عنوان یک صنعت نگاه کنیم. بنابراین، جذابیت داشتن برای بچه‌ها ما را به سمت ساخت این پویانمایی سوق داد، چون نمونه‌های باکیفیت پویانمایی‌های خارجی داخل تبلت بچه‌ها دیده می‌شود، اما ما هم کاری باکیفیت را تولید کردیم تا بچه‌ها بدانند در کشور خودشان هم آثار سینمایی انیمیشن می‌توانیم تولید کنیم.

می‌دانیم که تولید پویانمایی کار هزینه‌بر و زمان‌بری است. این هزینه را چطور تأمین کردید و چه سختی‌هایی از این مراحل پشت سر گذاشتید؟

در واقع، مراحل تحقیق و توسعه آن دو سال و تولیدکل این پویانمایی چهار سال طول کشید؛ یعنی بخش R&D پویانمایی (سفر به تاریکی) از سال ۹۶ شروع شد و حدود دو سال زمان برد تا تازه وارد فاز تولید شویم، شرکت «فانوس خیال»، آثار پویانمایی دیگر نیز تولید می‌کند که ما ابتدا با هزینه شخصی وارد این میدان شدیم، اما بعد از آن حمایت‌هایی از ما شد و درحال حاضر نیز به‌طور دقیق نمی‌توانم بگویم این حمایت‌ها چند درصد بوده است، اما بیشتر بخش مالی با هزینه شخصی بود.

با توجه به این‌که سینمای کودک و نوجوان حمایت نمی‌شود و بسیاری از آثار کودک و نوجوان مشکل اکران دارند، برای شما تولید این پویانمایی نوعی ریسک محسوب نمی‌شود؟

به‌طورکلی، کارکردن در زمان فعلی در سینمای کودک ریسک است و چالش‌هایی وجود دارد که تمام پروژه‌ها یا آن از ابتدای ماجرا درگیرند، به‌طورکامل مشخص است که تمام گروه‌های مشغول به کار پویانمایی در ایران دغدغه‌مند هستند و دغدغه‌شان تولید کار بومی است تا بچه‌هایی که در این کشور هستند، بتوانند ارتباط بهتری با آن برقرار کنند، شاید کاری که انجام می‌دهیم چندان آورده مالی برای‌مان نداشته باشد، اما پله‌هایی را برای آنگدانش می‌سازیم که بدانند در مملکت خودشان می‌توانند ماندگار شوند و در این صنعت کار کنند. متأسفانه حجم مهاجرت کاربلدهای پویانمایی در چند سال گذشته خیلی زیاد بوده و درحال حاضر بزرگ‌ترین چالشی که با آن روبه‌رو هستیم، این است که نیروهای خود را از دست می‌دهیم و زمان زیادی می‌برد تا بخوایم نیروهای جدیدی تربیت کنیم و این انرژی و سرمایه مالی زیادی را می‌طلبید.

به نظر شما در این صنعت کار کردن چقدر سخت است؟

می‌توانیم برای آزمون گرفتن این سرمایه‌ها و نیروهای انسانی انجام دهیم؟

مرکزی مانند حوزه هنری یا کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان که کار فرهنگی در کشورمان انجام می‌دهند، کم نیستند. به نظرم فضایی که این سازمان‌ها برای کارگروه‌های پویانمایی کودکان و نوجوانان می‌توانند فراهم کنند و در این رابطه استعدادیابی صورت بگیرد، کم نیستند. از طرف دیگر با این‌که خیلی از بودن جشنواره فیلم کودک و نوجوان در اصفهان خوشحالم، معتمد جشنواره‌های مرتبط با کودک انگشت‌شمارند. سؤال این است که چرا شهرهای دیگر ما نباید چنین جشنواره‌ای داشته باشند و چرا باید برای دوسالانه پویانمایی دو سال صبر کنیم.

همان‌طور که می‌دانید امسال تولید زیادی در زمینه فیلم‌های داخلی نداشتیم. برگزاری این جشنواره را چطور ارزیابی می‌کنید و چرا فیلمسازان کودک کمتر حمایت می‌شوند؟

به نظرم اصلی‌ترین جایگاهی که تولیدکنندگان فیلم کودک و نوجوان ما می‌توانند از آن استفاده کرده و توجه سازمان‌های دولتی را برای جذب سرمایه جلب کنند، همین جشنواره‌هاست. اگر جشنواره‌ها این فضا را فراهم کنند که شرکت‌های تولیدکننده پویانمایی مانند بازارهای جهانی پویانمایی بتوانند خودشان را معرفی کنند و از مسئولان برای شرکت در این جشنواره‌ها دعوت شود و فعالیت‌های این حرفه‌نویا در ایران را ببینند و نتیجه آن را لمس کنند، اتفاقات بسیار خوبی می‌افتد. این موضوع را باید مدنظر داشته باشیم که بخش خصوصی تا حد و اندازه‌ای می‌تواند پشتیبان بحث مالی تولیدات پویانمایی باشد و پس از تولید پویانمایی در بخش تبلیغات به دلیل گران بودن ما بیشتر نیاز به پستوانه داریم.

فکر می‌کنید آیا هزینه‌ای که برای ساخت پویانمایی صرف کردید، به شما در اکران بازگردد و آیا توانگران بازگشت سرمایه نیستید؟ همان‌گونه که در ابتدا گفتم، کسانی که در این صنعت کار می‌کنند از خیلی چیزها گذشتند و فقط تلاش می‌کنند اثری را تولید کنند که ماندگار شود و حداقل چندین سال بچه‌ها بتوانند به آن افتخار کنند، اما حب این طبیعی است که نگران باشیم.

چه کنیم که متناسب با زمانه خودمان فیلم‌هایی بسازیم که حداقل بتوانیم دوران طلایی سینمای کودک و نوجوان در دهه ۶۰ و ۷۰ را دوباره تجربه کنیم؟

چالش اصلی ما بیشتر به نوع روایت و فیلمنامه آثار کودک و نوجوان بازمی‌گردد و فیلمنامه‌نویس پویانمایی در ایران خیلی کم داریم و این موجب می‌شود داستان مد نظر فیلمساز به شکلی که می‌خواهد به نسل جدید منتقل نشود و دچار سردرگمی شوند و سؤالات متعددی درباره آن بپرسند، اما جاذبه‌هایی که سینمای امروز پویانمایی دنیا روی آن کار می‌کند، خیلی دست‌وبال ما را می‌بندد؛ یعنی وقتی کنار یک کار دینی و تاریخی صحنه‌های اکشن قرار می‌دهیم، ممکن است بیشتر این صحنه‌ها به چشم بیاید و نفس داستان دیده نشود، چون بچه‌ها بیشتر دنبال هیجان و ماجراجویی هستند.

امسال با توجه به فقدان تولید فیلم کودک، آیا مقدار فیلم‌های خارجی بخش بین‌الملل که مربوط به فرهنگ و زیست بوم ما نیست، نباید کمتر باشد؟

شرایط تولید فیلم کودک و نوجوان مثل شرایط تولید در بخش خصوصی است. وقتی شما صنعت خودروسازی در اروپا را بررسی کنید، می‌بینید که دست بخش خصوصی است و این شرکت‌ها با هم رقابت می‌کنند. در صنعت پویانمایی نیز همین اتفاق می‌افتد و اگر رقابتی بین ایرانی‌ها و خارجی‌ها در میان نباشد، ما دچار نوعی روزمرگی در کار می‌شویم. حضور فیلم‌های خارجی موجب می‌شود که تولیدکنندگان فیلم کودک و نوجوان ما با فیلم‌های روز دنیا آشنا شوند و این شرایط مثل بودن در یک دانشگاه است و دیدگاه تولیدکنندگان داخلی پویانمایی را خیلی وسیع می‌کند و ارتقا می‌دهد.

با توجه به این‌که امسال حداقل سه فیلم مربوط به سال‌های گذشته است و تولید فیلم کودک و نوجوان کم یا حتی نزدیک به صفر است، برآیندتان از برگزاری این جشنواره چیست؟

من چندان تجربه حضور در جشنواره‌ها را ندارم، اما به چشم می‌بینم بسیاری از تولیدکنندگان باید مدت‌ها منتظر شوند تا بتوانند یکی از آثارشان را در جشنواره‌ها نمایش دهند و به نظرم تعداد جشنواره‌ها خیلی باید بیشتر از این با سطوح متفاوت دانش آموزی و دانشجویی باشد. علاوه‌براین، باید چند جشنواره پویانمایی وجود داشته باشد که فرصت حضور بیشتری برای فیلمسازان کودک و نوجوان فراهم شود. یک کار دیگر که جشنواره‌ها باید دنبال آن باشند، تمرکز دایی ساخت فیلم در تهران است. تا جایی که اطلاع دارم بچه‌های پویانمایی اراک و مشهد خیلی فعالند و اگر این تمرکز دایی موجب کشف استعدادها شود، به نفع تولیدکنندگان پویانمایی در تهران است و نوعی حس رقابت در آنها ایجاد می‌شود که به پیشرفت‌شان منجر خواهد شد.

«قوی دل» بیننده را شگفت زده خواهد کرد

جشنواره سینما حقیقت همواره کوشیده تصویری واقعی از آنچه بشر امروز در عرصه‌های زندگی فردی و اجتماعی با آن روبه‌روست را ارائه دهد. از این رو سعید الهی امسال با تهیه‌کنندگی دو مستند «قوی دل» و «خیابانی در مسیر آزادی» برای حضور در این جشنواره بین‌المللی سینمای مستند (حقیقت) اعلام آمادگی کرده است. او در این باره می‌گوید: مستند قول دل در بستر بررسی پرونده خون‌های آلوده فرانسوی به مفهوم اجتماعی بسیار مهمی به‌نام نظارت همگانی اشاره دارد.

این کارشناس سینما و رسانه تصریح کرد: مستندهای اجتماعی لزوماً نباید منتج به یک نتیجه و انتهای تلخ و سیاه ختم شود؛ این دغدغه‌ای است که بنده در طول این سال‌ها همواره پیگیر بوده‌ام و باورم این است که فیلمساز می‌تواند علاوه بر شناسایی و طرح آسیب‌ها تا جای ممکن ذهن بیننده اعم از مردم یا مسئولان مربوط را به راه‌های درمان آن معضلات و چالش‌ها نزدیک کند./ جام جم

«سونسوز» در جشنواره سائوپائولو

فیلم سینمایی «سونسوز» به نویسندگی و کارگردانی رضا جمالی و تهیه‌کنندگی سلمان عباسی در ششمین حضور بین‌المللی خود به چهل و هفتمین جشنواره سائوپائولو برزیل راه یافت و در بخش اصلی رقابتی چهل و هفتمین این جشنواره به نمایش درمی‌آید. این جشنواره از جشنواره‌های مهم در میان کشورهای آمریکای لاتین محسوب می‌شود و فیلم سونسوز با دیگر فیلم‌های مطرح دنیا از ۲۰ اکتبر تا اول نوامبر (۲۷ مهر تا ۱۰ آبان ۱۴۰۲) در این جشنواره به رقابت می‌پردازد.

در این فیلم که به زبان آذری در استان اردبیل تولید شده، بازیگرانی چون حمدا... سلیمی، بهروز... وردی‌زاده، مریم مومن، صفت آهاری، ناصر محبی، رسول علی‌نژاد، ولایت خوبدل، احمد پروستان، محمد سیف، سیامک شاگردی، امیرا طاعتی، تعارف زمانی، حبیب شهبازی به ابقای نقش پرداخته‌اند و پخش بین‌المللی این فیلم را شرکت ایریماز به عهده دارد.

برخی عوامل این فیلم سینمایی عبارت‌اند از مدیر فیلمبرداری: اعدا... شکر، فیلمبردار: محبوب شکرزاده و مدیر صدا برداری: رضا حدیدی./ هنرآنلاین

آغاز اکران «اخت‌الرضا» در سینماها

فیلم سینمایی «اخت‌الرضا» به کارگردانی سید مجتبی طباطبایی که روایت‌کننده سفر تاریخی حضرت معصومه (س) از مدینه به قم است، دیروز در تالار فرهنگ و هنر قم رونمایی شد و از امروز همزمان با ایام معصومیه در سینماهای مختلف کشور اکران می‌شود. این فیلم اولین محصول مشترک فرهنگی بین عتبه امام حسین (ع) و عتبه حضرت معصومه (س) است که با مشارکت حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی و شرکت سینمایی نور تابان وابسته به بنیاد مستضعفان در اطراف شهر قم در شهرک سینمایی نور تابان تهیه شده است. سبک فیلم اخت‌الرضا، داستانی سینمایی است که به سمت مستند داستانی متمایل شده است. ساخت این فیلم سینمایی به تهیه‌کنندگی سید مجتبی طباطبایی و جعفر ادیب از سال ۱۳۹۸ آغاز شد و به دلیل شیوع کرونا با دو سال وقفه در زمستان ۱۴۰۱ به اتمام رسید.

